

«Από την ελληνιστική και υστεροελληνιστική γλυπτική της αρχαίας Βέροιας»

Η πόλη της Βέροιας αναπτύσσεται ιδιαίτερα από την περίοδο της δυναστείας των Αντιγονιδών και πέρα, καλύπτοντας την υστεροελληνιστική και ρεπουμπλικανική περίοδο ως τα πρωϊμα αυτοκρατορικά χρόνια. Την εποχή αυτή ακμάζουν κάθε είδους εργαστήρια, όπως αυτό της κεραμικής, της κοροπλαστικής και της γλυπτικής, όσον αφορά κυρίως τη σημαντική παραγωγή των ανάγλυφων επιτύμβιων μνημείων. Από την ολόγλυφη μεγάλη πλαστική ελάχιστα είναι τα δείγματα, ενώ σώθηκαν αρκετά ολόγλυφα έργα μικρού μεγέθους, αγαλμάτια, δηλαδή, θεοτήτων και μη.

Στην ανακοίνωση αυτή θα παρουσιάσουμε ενδεικτικά λίγα αγαλμάτια που παραδίδουν γνωστούς εικονογραφικούς τύπους, ώστε να καταδειχθεί η συμμετοχή της Βέροιας σε μια κοινή καλλιτεχνική έκφραση που αναπτύσσεται την εποχή αυτή. Γίνονται έτσι εμφανείς οι σχέσεις της με την τέχνη των νησιών του Αιγαίου, ιδίως της Ρόδου, της Κω και της Δήλου, καθώς οι τύποι των αγαλματίων αυτών είναι ιδιαίτερα διαδεδομένοι στον Αιγαιακό χώρο, αλλά και στα μεγάλα μικρασιατικά κέντρα. Είναι δε ενδιαφέρουσα η διαπίστωση ότι ορισμένα αγαλμάτια αντανακλούν γνωστά κλασικά εικονογραφικά πρότυπα, ενώ άλλα αποτελούν δημιουργίες των ελληνιστικών χρόνων και του πιο πάνω καλλιτεχνικού χώρου.

Ετσι το μοτίβο ενός αγαλματίου ημίγυμνης Αφροδίτης που στηρίζεται σε πεσσό μπορεί να αναχθεί στο αντίστοιχο θέμα της μεταφειδιακής Αφροδίτης εν Κήποις, ενώ ένα άλλο που εικονίζει την ίδια θεά καθισμένη σε βράχο με τον Ερωτιδέα στο πλάι της, πρόκειται για ελληνιστική δημιουργία που επαναλαμβάνεται με πολλές παραλλαγές και είναι ιδιαίτερα αγαπητή στη Ρόδο. Σε πρότυπα του 4^{ου} αιώνα π.Χ. ανάγεται το μοτίβο ενός αγαλματίου του Ασκληπιού που βρίσκεται στην παράδοση του τύπου Este, ενός πολύ διαδεδομένου τύπου που απαντά με μικρές παραλλαγές στην Ρόδο, στην Κω, αλλά και στην ηπειρωτική Ελλάδα.

Τα αγαλμάτια αυτά έχουν γενικά λατρευτικό ή διακοσμητικό χαρακτήρα ανάλογα με τον τόπο εύρεσής τους, κάτι που δεν μπορούμε να τεκμηριώσουμε για τα συγκεκριμένα έργα της Βέροιας, καθώς είναι άγνωστο το ακριβές σημείο ανεύρεσής τους.

Αλλαμανή Βικτώρια

Επίτιμη τμηματάρχη της πρώην ΙΣΤ ΕΠΚΑ.